

2018 İLKOKUL GÖRSEL SANATLAR DERSİ KAZANIMLARININ HİYERARŞİK TUTARLILIĞINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

2018 Assesment Of The Hierarchical Consistency Of Primary School Visual Arts Class Gains

Öğr. Gör. Mehmet YAPICI

Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, AMASYA/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8442-9239>

Dr. Öğr. Üyesi. Gülbin ZEREN NALINCI

Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim, AMASYA/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6873-4551>

ÖZET

Bu çalışmada, 2018 yılı görsel sanatlar dersi öğretim programı (1-4. sınıf) kazanımları; kademe öğrencisinin bilişsel, duyuşsal ve çizgisel gelişimi açısından analiz edilmektedir. Nitel araştırma olan bu çalışmada; "görsel sanatlar dersi" öğretim programında yer alan kazanımların hiyerarşik tutarlılığı dikey ve yatay kaynaşıklık açısından değerlendirilmektedir.

2018 İlkokul görsel sanatlar dersi öğretim programı; görsel iletişim ve biçimlendirme, kültürel miras, sanat eleştirisi ve estetik olmak üzere üç temel öğrenme alanından oluşmaktadır. İlkokul birinci sınıfta; 15 kazanım, ikinci sınıfta 17 kazanım, üçüncü sınıfta 17 kazanım, dördüncü sınıfta 16 kazanım olmak üzere, öğretim programında toplam 65 kazanım yer almaktadır.

"Görsel iletişim ve biçimlendirme" öğrenme alanına ilişkin 1. sınıf kazanımlarından üçünün; "kültürel miras" öğrenme alanına ilişkin 1. sınıf kazanımlarından birinin, 2. sınıf kazanımlarından üçünün, 3. sınıf kazanımlarından birinin, 4. sınıf kazanımlarından birinin kademe öğrencisinin düzeyine uygun olmadığı görülmektedir. "Sanat eleştirisi ve estetik öğrenme" alanına ilişkin 1. sınıf kazanımlarından birinin, 3. sınıf kazanımlarından ikisinin öğrencilerin öğrenme düzeyine uygun olmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, sanat, yaratıcılık, metafor

ABSTRACT

In this study, 2018 visual arts class curriculum (1-4. classes) aims; grade students' cognitive, affective and linear progress have been analyzed. In this qualitative study, "Visual Arts Class" curriculum aims hierarchical consistency have been analyzed on vertical and optical coherency.

2018 primary school visual arts class curriculum consists of 3 fundamental learning field; visual communication and figuration, cultural heritage, art criticism and aesthetics. Curriculum consists of total 65 aims; 15 of in Primary school first grade; 17 of in second grade, 17 in third grade, 16 in fourth grade.

"Visual Communication and Figuration" learning field three of the first grade gains; on "Cultural Heritage" learning field one of the first grade gain, three of the second grade gains, one of the third grade gains, one of the fourth grade gains are not suitable for the grade student. On "Art Criticism and Aesthetic Learning" one of the first grade learning outcome and two of the third grade learning outcomes are not suitable for students' level.

KeyWords: Curriculum, gain, student, assessment

1. GİRİŞ

Öğretim programı kavramı ulusal eğitim politikalarının ruhunu ve temel felsefesini somutlaştıran, neyin niçin ve nasıl yapılması gerektiğini betimleyen en önemli belgelerden birisidir. Öğretim programı, belirli bir zaman dilimi içinde, belirli bir bilgiler bütünü, bir öğrenci grubuna kazandırmak amacıyla kurgulanmış olan eğitim etkinlikleri bütünüdür. Öğretim programında yer alan eğitim etkinliklerinin kademe öğrencisinin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel gelişimine uygun olması gerekmektedir.

İlkokula başlama yaşının 69 ay (5 yaş 9 ay) olduğu düşünüldüğünde, ilkokul öğrencisi (bireysel farklılıklar dikkate alınmadığı takdirde) bilişsel gelişim açısından işlem öncesi evrenin

sonunda, somut işlemler evresinin başında bulunmaktadır. Benzer şekilde, çizgisel gelişim açısından, şema öncesi evrenin sonu ile şematik evre içinde yer almaktadır.

Yavuzer (1992) göre; şema öncesi evrede; dairesel ve uzunlamasına çizilen çizgilerin şekillenmeye başladığı görülmektedir. Çocuk, çizdiği figürleri oran/orantı gözetmeden sayfanın her yerine rastgele yerleştirmektedir. Beş yaşındaki çocuk, insan resmi çizerken bir baş ve bir beden çizer. Başta sadece göz, burun ve ağız olur, kol ve bacaklar gövdeden çıkar. Çoğunlukla yüz; önden görünümüyle çizilir ve ifadesizdir. Çizilen ellerde bazen parmak olur, bazen de olmaz, beden kısmının da çoğunlukla abartılarak çizildiği görülür. Yaş ilerledikçe ayrıntılar da ortaya çıkmaya başlar. Şema öncesi evrede çocuklar, resimlerini göstermek ve açıklamak eğiliminde olurlar.

İşlem öncesi evredeki çocuklar, egosantrik düşüncededirler. Henüz kendilerinin algıları dışında bir bakış açısı (düşünme biçimi) olduğunu bilemezler. Çocuk kendisini kainatın merkezinde algılar. Onun düşündüğü, duyumsadığı gerçektir. Diğerleri ile ilgili bir duyumsaması yoktur. Yaptığı ve istediği her ne ise, o doğrudur (Gardner, 1982; Slavin 1988; Bjorklund, 1995). Çocuk, ortalama olarak 6/7 yaşında somut işlemler evresine geçer. Bu evre, yaklaşık olarak 6/ 7-11/12 yaş arasında kapsar.

Somut işlem yapabilme kapasitesi bir bütün olarak gelişmez. Adım adım gelişir. Yeni anlamlar, önceki öğrenmelerin bir sonucu olarak gerçekleşir. Somut işlemler evresinde, çocuk, görüşleri sıraya koyabilir, parçalara böler ama bütünü de hatırlar. Yaptıklarını kendi söylemi ifade eder (Charles, 1999). Bu evrede, çocuklar nesnelere somut olması ile bağlantılı olarak, sınıflama yapabilirler (Adams, 1995).

Sanat eğitimi, çocuğun duyularıyla ortaya koyduğunun bir hayal dünyasına girişin başlangıcı şeklinde olmalıdır (Reid, 1983). Görsel sanatlar dersi öğretim programında (GSÖP) görsel sanatlar (GS) dersinin amaçları şu şekilde belirtilmektedir: Görsel okuryazarlık; estetik bilinci ulaştırmış, GS ilişkin temel kavram ve pratikler konusunda bilgi, beceri ve anlayışa (kavrayışa) sahip, GS ile ilgili tartışmalara katılarak tartışmaları değerlendiren, GS'in ontolojik doğasını irdeleyen, değerini sorgulayan, modern kültür-sanat nesne ve tasarımlarını bilinçli olarak izleyen, ait olduğu kültür ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayan ve onları koruyan, görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ile teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini söyleyebilen, görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendiren, sanat alanında etik davranış gösteren, sanatla ilgili meslekleri bilen, görsel sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmektir (MEB, 2018).

2018 İlkokul görsel sanatlar dersi öğretim programı (GSÖP); görsel iletişim ve biçimlendirme (GİB), kültürel miras (KM), sanat eleştirisi ve estetik (SEE) olmak üzere üç temel öğrenme alanından oluşmaktadır. İlkokul birinci sınıfta; GİB öğrenme alanına ilişkin 10, KM öğrenme alanına ilişkin 2, SEE öğrenme alanına ilişkin 3 olmak üzere, toplam 15 kazanım yer almaktadır. İlkokul ikinci sınıfta; GİB öğrenme alanına ilişkin 10, KM öğrenme alanına ilişkin 5, SEE öğrenme alanına ilişkin 2 olmak üzere, toplam 17 kazanım yer almaktadır. İlkokul üçüncü sınıfta; GİB öğrenme alanına ilişkin 7, KM öğrenme alanına ilişkin 3, SEE öğrenme alanına ilişkin 7 olmak üzere, toplam 17 kazanım yer almaktadır. İlkokul dördüncü sınıfta; GİB öğrenme alanına ilişkin 7, KM öğrenme alanına ilişkin 5, SEE öğrenme alanına ilişkin 4 olmak üzere, toplam 16 kazanım yer almaktadır (MEB, 2018). İlkokul GSÖP'da (1-4. sınıf) toplam 65 kazanım yer almaktadır.

Bu çalışmada, 2018 ilkokul birinci-dördüncü (1-4) sınıf GSÖP'da yer alan kazanımların hiyerarşik tutarlılığı değerlendirilmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizidir. Doküman analizi, araştırılması amaçlanan olgu ve olaylar konusunda bilgi içeren yazılı, görsel, işitsel materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmada kullanılan doküman "2018 GSÖP (1-8.sınıflar)" kitapçığıdır (MEB, 2018).

2018 İlkokul GSÖP'da yer alan kazanımların hiyerarşik tutarlılığı analiz edilirken aşağıdaki yer alan adımlar izlenmiştir:

- 1.Değerlendirme kriteri olarak ilkokul çağı çocuklarının bilişsel, duyuşsal ve çizgisel gelişim özellikleri alınmıştır.
- 2.Hiyerarşik analiz yapılırken, öğretim programında yer alan GİB, KM ve SEE öğrenme alanları olarak ayrı ayrı ele alınmıştır.

3. Her bir öğrenme alanındaki kazanımlar ilk önce her sınıf için kendi içinde, sonra da yatay olarak diğer sınıflar için hiyerarşik analize tabi tutularak, tutarlılık düzeyi değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, ilkökul 1-4. (birinci-dördüncü) sınıf GSÖP'da yer alan GİB, KM ve SEE öğrenme alanlarındaki kazanımların hiyerarşik tutarlılığı yatay ve dikey kaynaşıklık açısından değerlendirilerek yorumlanmaktadır.

31. Görsel İletişim ve Biçimlendirme Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımların Tutarlılığı

Tablo 1: GİB Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımlar

Birinci Sınıf Kazanımları	İkinci Sınıf Kazanımları	Üçüncü Sınıf Kazanımları	Dördüncü Sınıf Kazanımları
GS çalışmalarını oluştururken uygulama basamaklarını ifade eder.	GS çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur.	GS çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır	GS çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır
GS çalışmalarında farklı materyal malzeme gereç ve teknikleri kullanır.	GS çalışmasını oluştururken beklenmedik sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder.	GS çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşımı kullanır.	Deneyimlerini farklı düşünceler sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışmasını oluşturur.
Duygu ve düşüncelerini GS sanat çalışmasına yansıtır	Çalışmasına hayallerini yansıtır	GS çalışmasını yaparken güncel kaynaklara dayalı fikirler geliştirir	GS çalışmasında kompozisyon birliğini oluşturmak için seçimler yapar
GS çalışmalarını temalardan konulardan fikirlerden şiirlerden hikayelerden esinlenerek oluşturur.	Farklı yazılı kaynak kavram ve temalardan esinlenerek görsel sanat çalışmasını oluşturur.	Gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır.	İki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur.
İki boyutlu yüzey üzerinde biçimleri düzenler.	GS çalışmasında ön ve arka planı kullanır.	İki boyutlu çalışmasında ön orta ve arka planı kullanır.	Gözleme dayalı çizimlerinde kontur çizgisini ve gölgeleme tekniklerini kullanır
GS çalışmasında figür/mekan ilişkisini ifade eder.	GS çalışmasında ölçü oran orantıya göre objeleri yerleştirir.	Ekleme çıkarma içten ve dıştan kuvvet uygulama yoluyla farklı malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.	Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yapar.
GS çalışmasında büyüklük küçüklük ilişkilerini kullanır.	GS çalışmasını oluşturmak için gözleme dayalı çizimler yapar.	GS çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.	GS çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.
Çevresindeki objeleri ve figürleri gözlemleyerek çizimlerini yapar.	Günlük yaşamdan yola çıkarak GS çalışmasını oluşturur.		
Üç boyutlu çalışma oluşturur.	Farklı materyalleri kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.		
GS çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.	GS çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır.		

Kaynak: MEB, 2018

"GİB öğrenme alanına" ilişkin 1. sınıf kazanımlarına bakıldığında; "duygu ve düşüncelerini GS sanat çalışmasına yansıtır" kazanımının somut işlemler döneminde olan öğrenci için uygun olmadığı düşünülmektedir. Bilişsel performans açısından, çocuk konuşmaları düşünceleri yansıtır. Bilişsel imajlar yeni yeni oluşmaya başlamıştır. Ancak, duygu ve düşüncelerin görsel sanat çalışmasına dönüştürülmesi soyutlama becerisi gerektiren bir bilişsel etkinliktir. Çünkü, bu kazanımda öğrenciden beklenen somut olmayan bir etkinliktir. Aynı şekilde çizgisel gelişim açısından da kazanımın uygun olmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle, kazanımın öğretim programından çıkarılması gerektiği ileri sürülebilir. Aynı şekilde "GS çalışmalarını temalardan konulardan düşüncelerden şiirlerden hikayelerden esinlenerek oluşturur" kazanımının somut işlemler döneminde olan öğrenci için uygun olmadığı düşünülmektedir. Çünkü söz konusu kazanımda yer alan özellikle "düşüncelerden, şiirlerden.." kısmının soyutlama becerisi gerektirdiği düşünülmektedir. Aynı şekilde çizgisel gelişim açısından da kazanımın uygun olmadığı düşünülmektedir. Bu kazanımın; "GS çalışmalarını temalardan, konulardan, hikâyelerden esinlenerek oluşturur" biçiminde yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir (Nalinci, 2019). 1. sınıfa ilişkin

diğer kazanımlara bakıldığında dikey kaynaşıklık açısından kademe öğrencisinin düzeyine uygun olduğu söylenebilir.

GİB öğrenme alanına" ilişkin 2. ve 3. sınıf kazanımlarına bakıldığında; kazanımların dikey kaynaşıklık açısından kademe öğrencisinin düzeyine uygun olduğu söylenebilir. GİB öğrenme alanına ilişkin 4. sınıf kazanımlarına bakıldığında; "deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek GS çalışması oluşturur" kazanımının kademe öğrencisinin düzeyine uygun olmadığı düşünülmektedir. Çünkü, çoklu düşünme ve karşılaştırma becerilerini gerektiren bu kazanımın somut işlemler düzeyinden çok soyutlama becerisi gerektirdiği ileri sürülebilir. Bu nedenle kazanımın "deneyimlerini günlük yaşamdan temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur" şeklinde yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Geri kalan 4. sınıf kazanımlarının dikey kaynaşıklık açısından kademe öğrencisinin düzeyine uygun olduğu söylenebilir.

Yatay kaynaşıklık açısından; kademe öğrencisinin bilişsel, duyuşsal ve çizgisel gelişimi göz önünde bulundurularak ; 2.sınıf kazanımı olarak düzenlenen "GS çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur" kazanımının 4. sınıf olarak yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. 3. sınıf kazanımı "GS çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır" kazanımının 2. sınıf kazanımı olarak; 4. sınıf kazanımı olan "GS çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır" kazanımının 3. kazanımı olarak düzenlenmesi gerektiği ileri sürülebilir. Bunun nedeni de; 2. sınıf kazanımında yer alan ".. sorunlara çeşitli çözümler bulur" etkinliğinin bilişsel etkinlik olarak "..uygulama basamaklarını kullanır ve .. biçimlendirme basamaklarını kullanır" etkinliklerinden daha üst bir bilişsel etkinlik olmasından kaynaklanmaktadır.

Benzer şekilde (aynı bilişsel gerekçelerle); "GS çalışmasını oluştururken beklenmedik sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder" 2. sınıf kazanımının 4. kazanımı olarak, "GS çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşımı kullanır" 3. sınıf kazanımının 2. sınıf kazanımı olarak, "deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur" 4. sınıf kazanımının 3.sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

"Farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenerek GS çalışmasını oluşturur" 2. sınıf kazanımının bilişsel/duyuşsal gelişim açısından 4. sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi; " iki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur" 4. sınıf kazanımının 3. sınıf kazanımı olarak; "gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır" kazanımının 2. sınıf kazanımı olarak yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

"Günlük yaşamından yola çıkarak GS çalışmasını oluşturur" 2. sınıf kazanımının 4. sınıf kazanımı olarak; "GS çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır" 2. sınıf kazanımının 3. sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

3.2. Kültürel Miras Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımların Tutarlılığı

Tablo 2: KM Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımlar

Birinci Sınıf Kazanımları	İkinci Sınıf Kazanımları	Üçüncü Sınıf Kazanımları	Dördüncü Sınıf Kazanımları
Sanatın kültürün bir parçası olduğunu fark eder.	Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar.	Sanat eserleri ile geleneksel sanatların farklı kültürleri ve dönemleri nasıl yansıttığını açıklar.	Sanatçı ve zanaatkarın rollerini söyler
Müze sanat galerisi sanatçı atölyesi ören yeri vb. ile ilgili izlenimlerini söyler	Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler.	Kendi milli kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır.	Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır.
	Geleneksel Türk sanatlarından örnekler verir.	Sanat eserlerinin madde form ve fonksiyonu arasındaki ilişkiyi açıklar.	Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır.
	Müze Müze sanat galerisi sanatçı atölyesi ören yeri vb. mekanların sanat açısından önemini ifade eder.		Müzedeki farklı kültürlere ait sanat eserlerindeki ortak özellikleri söyler.
	Diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar		GS alanındaki meslekleri söyler.

Kaynak: MEB, 2018

KM öğrenme alanına" ilişkin 1. sınıf kazanımlarına bakıldığında "sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder" kazanımının somut işlemler döneminde olan öğrenci için uygun olmadığı düşünülmektedir. Çünkü söz konusu kazanımda yer alan kültür kavramının analizi için soyutlama becerisi gerektiği ileri sürülebilir. Benzer şekilde çizgisel gelişim açısından da kazanımın uygun olmadığı ve kazanımın öğretim programından çıkarılması gerektiği ileri sürülebilir (Nalinci, 2019).

"Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar" 2. sınıf kazanımının kademe öğrencisi açısından soyut olduğu öğretim programından çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Yurdakul (2019)'un çalışmasında da, bu kazanımın uygun olmadığı ileri sürülmektedir. Benzer şekilde; "sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler" ve "diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar" 2. sınıf kazanımlarının da kademe öğrencisinin bilişsel/duyuşsal düzeyini aştığı soyutlama becerisi gerektirdiği düşünülmektedir.

"Kendi (Millî) kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır" 3. sınıf kazanımının üst düzey (soyutun soyutlanması) soyutlama becerisi gerektirdiği için uygun olmadığı ileri sürülebilir. Benzer şekilde; "Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır" 4. sınıf kazanımının yeniden düzenlenmesi, kademe öğrencisinin bilişsel/duyuşsal özelliklerine uygun hale getirilmesi gerektiği ileri sürülebilir. "Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır" 4. sınıf kazanımının öğretim programından çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Bu tür bir karşılaştırma ancak bilgi düzeyi açısından yapılabilir. Bu da sadece ezberleme yoluyla gerçekleştirilebileceği için kademe öğrencisine hem uygun olmadığı hem de görsel sanatlara karşı olumsuz tutum oluşturulmasına neden olabileceği düşünülmektedir.

Yatay kaynaşıklık açısından; kazanımların sıralamasında bir sorun olmamakla birlikte, yukarıda sıralanan gerekçelerle 2., 3. ve 4. sınıf kazanımlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği ileri sürülebilir.

3.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımların Tutarlılığı

Tablo 3: SEE Öğrenme Alanına İlişkin Kazanımlar

Birinci Sınıf Kazanımları	İkinci Sınıf Kazanımları	Üçüncü Sınıf Kazanımları	Dördüncü Sınıf Kazanımları
Yapay ojelele doğal objeleri ayırt eder.	Sanat eserinin konusunu söyler.	Yerel kültüre ait motifleri fark eder.	Soyut gerçekçi ve figüratif sanat eserleri arasındaki farkları açıklar
Sanat eserinin biçimsel özelliklerini söyler.	Kendisinin ve akranlarının çalışmalarındaki fikirleri ve duyguları yorumlar	Portre peyzaj natürmort ve betimsel sanat eseri örneklerini karşılaştırır.	Bir sanat eserini seçmesindeki tercih sebebini açıklar.
Sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar		Sanat eserinde kullanılan sanat elemanları ve tasarım ilkelerini gösterir.	Estetik tercihlerin kişilere göre nasıl değiştiğini ifade eder.
		İncelediği sanat eseri hakkındaki yargısını ifade eder.	GS alanındaki etik kurallara uyar.
		Sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farkları ifade eder.	
		Sanat eserinin bir değere sahip olduğunu farkederek, kavrar.	
		Sanat alanındaki etik kurallara uyar.	

Kaynak: MEB, 2018

SEE öğrenme alanına" 1. sınıf kazanımlarına bakıldığında; "sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar" kazanımının somut işlemler döneminde olan öğrenci için uygun olmadığı düşünülmektedir. Çünkü söz konusu kazanımda yer alan ""farklılıkları açıklar" ifadesinin soyutlama becerisi gerektirdiği düşünülmektedir. Aynı şekilde çizgisel gelişim açısından da kazanımın uygun olmadığı düşünülmektedir. Nalinci (2019) ve Yurdakul (2019)'un çalışmasında da, bu kazanımın uygun olmadığı ileri sürülmektedir. Bu kazanımın öğretim programından çıkarılması gerektiği ileri sürülebilir. 1. sınıfa ilişkin diğer kazanımlara bakıldığında dikey kaynaşıklık açısından kademe öğrencisinin düzeyine uygun olduğu söylenebilir.

GS dersi öğretim programında yer alan kazanımların kademe öğrencisinin bilişsel, duyuşsal ve çizgesel gelişimi açısından uygun olduğu düşünülmektedir. 3. sınıf kazanımlarına bakıldığında; "portre, peyzaj, natürmort ve betimsel sanat eseri örneklerini karşılaştırır" kazanımının karşılaştırma bilişsel etkinliği nedeniyle soyut işlem düzeyinde olması nedeniyle kademe öğrencisinin düzeyinin üzerinde olduğu ileri sürülebilir. Benzer gerekçelerle; "sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farkları ifade eder" kazanımının da uygun olmadığı görülmektedir. Özellikle "sanat değeri olmayan" ifadesi kademe öğrencisi açısından gerçekleştirilmesi olası görünmeyen üst düzey bir soyutlama becerisi olarak düşünülmektedir. Aynı şekilde; "sanat eserinin bir değere sahip olduğunu farkederek/kavrar" kazanımının da uygun olmadığı ileri sürülebilir. Yatay kaynaşıklık açısından; kazanımların uygun olduğu ileri sürülebilir.

4. SONUÇ

GİB öğrenme alanına ilişkin 1. sınıf kazanımlarından; "duygu ve düşüncelerini GS çalışmasına yansıtır" ve "GS sanat çalışmalarını temalardan, konulardan, fikirlerden, şiirlerden, hikâyelerden esinlenerek oluşturur" kazanımlarının kademe öğrencisinin düzeyine uygun olmadığı görülmektedir. 2. ve 3. sınıf kazanımlarına bakıldığında; kazanımların dikey kaynaşıklık açısından kademe öğrencisinin düzeyine uygun olduğu; 4. sınıf kazanımlarından; "deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur" kazanımının kademe öğrencisinin düzeyine uygun olmadığı düşünülmektedir.

Yatay kaynaşıklık açısından; kademe öğrencisinin bilişsel, duyuşsal ve çizgesel gelişimi göz önünde bulundurularak; 2.sınıf kazanımı olarak düzenlenen "GS çalışmasını oluştururken karşılaştığı sorunlara çeşitli çözümler bulur" kazanımının 4. sınıf olarak yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. 3. sınıf kazanımı "GS sanat çalışmasını oluştururken uygulama basamaklarını kullanır" kazanımının 2. sınıf kazanımı olarak; 4. sınıf kazanımı olan "GS çalışmasını oluştururken biçimlendirme basamaklarını kullanır" kazanımının 3. sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi gerektiği ileri sürülebilir. "GS çalışmasını oluştururken beklenmedik/öngörülemeyen sonuçların ortaya çıkabileceğini fark eder" 2. sınıf kazanımının 4. sınıf kazanımı olarak, "GS sanat çalışmasını oluştururken ifadeci yaklaşımı kullanır" 3. sınıf kazanımının 2. sınıf kazanımı olarak, "deneyimlerini farklı fikirler, sanat formları ve kültürel temalarla ilişkilendirerek görsel sanat çalışması oluşturur" 4. sınıf kazanımının 3.sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. "Farklı yazılı kaynak, kavram ve temalardan esinlenerek görsel sanat çalışmasını oluşturur" 2. sınıf kazanımının bilişsel/duyuşsal gelişim açısından 4. sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi; "iki boyutlu yüzey üzerinde derinlik etkisi oluşturur" 4. sınıf kazanımının 3. sınıf kazanımı olarak; "gözleme dayalı çizimlerinde geometrik ve organik biçimleri kullanır" kazanımının 2. sınıf kazanımı olarak yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir. "Günlük yaşamından yola çıkarak görsel sanat çalışmasını oluşturur" 2. sınıf kazanımının 4. sınıf kazanımı olarak; "GS çalışmasını oluştururken sanat elemanlarını kullanır" 2. sınıf kazanımının 3. sınıf kazanımı olarak düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

KM öğrenme alanına ilişkin 1. sınıf kazanımlarına bakıldığında "sanatın, kültürün bir parçası olduğunu fark eder" kazanımının somut işlemler döneminde olan öğrenci için uygun olmadığı düşünülmektedir. "Türk kültürüne ait mimari elemanları açıklar" 2. sınıf kazanımının kademe öğrencisi açısından soyut işlem döneminde olması nedeniyle öğretim programından çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. "sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler" ve "diğer kültürlere ait mimari elemanları açıklar" 2. sınıf kazanımlarının da kademe öğrencisinin bilişsel/duyuşsal düzeyini aştığı soyutlama becerisi gerektirdiği düşünülmektedir.

"Kendi (Millî) kültürüne ve diğer kültürlere ait sanat eserlerini karşılaştırır" 3. sınıf kazanımının üst düzey (soyutun soyutlanması) soyutlama becerisi gerektirdiği için uygun olmadığı ileri sürülebilir. "Türk kültürüne ve diğer kültürlere ait mimari yapıların belirgin özelliklerini karşılaştırır" 4. sınıf kazanımının yeniden düzenlenmesi, kademe öğrencisinin bilişsel/duyuşsal özelliklerine uygun hale getirilmesi gerektiği ileri sürülebilir. "Farklı kültürlerde yapılmış sanat eserlerinin genel özelliklerini karşılaştırır" 4. sınıf kazanımının öğretim programından çıkarılması gerektiği düşünülmektedir. Yatay kaynaşıklık açısından; kazanımların sıralamasında bir sorun olmamakla birlikte, 2., 3. ve 4. sınıf kazanımlarının yeniden düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

SEE öğrenme alanına ilişkin 1. sınıf kazanımlarından; "sanat eserleri arasındaki farklılıkları açıklar" kazanımının somut işlemler döneminde olan öğrenci için uygun olmadığı düşünülmektedir. 3. sınıf kazanımlarından; "portre, peyzaj, natürmort ve betimsel sanat eseri örneklerini karşılaştırır" ve "sanat eseri ve sanat değeri olmayan nesnelere arasındaki farkları ifade eder" kazanımlarının kademe öğrencisinin

düzeyinin üstünde olduğu için programdan çıkarılması gerektiği söylenebilir. "Sanat eserinin bir değere sahip olduğunu farkeder kavrar" kazanımının da uygun olmadığı görülmektedir. Yatay kaynaşıklık açısından; kazanımların uygun olduğu ileri sürülebilir.

KAYNAKLAR

- Adams, J.F. (Ed.) (1995). *Ergenliği Anlamak* (Yay. Haz.: Bekir Onur), Ankara: İmge Kitapevi.
- Brubacher, J. S. (1969). *Modern Philosophies of Education*, NewYork: McGraw Hill.
- Bjorklund, D. F. (1995). *Children's thinking: Developmental function and individual differences*, second edition, Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Charles, C.M. (1999). *Öğretmenler İçin Piaget İlkeleri*, 2. baskı, Ankara: Anı
- Gardner, H. (1982). *Developmental Psychology*, Boston: Little. Brown Co.
- MEB (2018). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı*, Ankara: MEB.
- Nalinci, G. Z. (2019). 2018 İlkokul Birinci Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Düzeye Uygunluğu, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası 100. Yıl Eğitim Sempozyumu, <http://u100es.omu.edu.tr/>
- Reid, L.A (1983) *Art Teaching and the Conceptual Understanding of Art*, in *Art Education, Heritage and Prospect*, A. Dyson, (ed). London: Institute of Education.
- Slavin, R. E. (1988). "Synthesis of Research on Grouping in Elementary and Secondary Schools." *Educational Leadership*, 46(1), 67-77.
- Oliva, P. F. (1998). *Developing the Curriculum*, Boston: Scott Foresman and Company.
- Yavuzer, H. (1998). *Resimleriyle Çocuk*, İstanbul, Remzi
- Yapıcı, Ş. Ve M. Yapıcı (2017). *Eğitim Psikolojisi*, 3. Baskı, Ankara: Anı
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 9. Baskı, Ankara: Seçkin
- Yurdakul, İ.H. (2019). 2018 Görsel Sanatlar Öğretim Programındaki Kazanımların Uygulanabilirliğinin İncelenmesi, *Milli Eğitim Dergisi*, 48/223, 231-243.